

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 20/05091
Arkivkode
Saksbehandler Ingrid Melve

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	15.12.2020	80/20

Strategiplan for samfunn og diakoni i Borg bispedømme

Borg bispedømmeråd 2020-2023 har behandlet saken i møte 15.12.2020 sak 80/20

Møtebehandling

Strategiplanen ble gjennomgått punktvis. Til denne type saker ønsker bispedømmerådet til senere at det er lagt ved prosessdokumenter og dokumentasjon på forarbeider.

Endelig strategiplan sendes til bispedømmerådet.

Votering

Enstemmig

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar Strategiplan for samfunn og diakoni, med de innspill som framkommer i møtet.

Strategiplan for samfunn og diakoni i Borg

VISJONER: *Mer himmel på jord*

Du er ikke alene

*Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte, virkeliggjort gjennom liv og tjeneste
(Den norske kirkes visjon for den diakonale tjeneste)*

Bakgrunn og definisjoner: Som grunnlag for strategiplan for samfunn og diakoni i Borg ligger Den norske kirkes diakonidefinisjon fra 2008: *Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.* Strategiplanen er også et verktøy for å virkeliggjøre Borg bispedømmes strategimål 3: *Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.*

I Plan for diakoni for Den norske kirke, revidert 2020, er FNs bærekraftsmål (Agenda 2030) inkludert i den diakonale grunnlagstenkningen. Bærekraftsmålene er en felles agenda kirkene deler med stater, kommuner, næringsliv og ulike aktører i sivilsamfunnet. Bærekraftsmålene er verdens felles mål for å bekjempe fattigdom, verne om livet på jorda

og skape fredelige og bærekraftige samfunn for alle. Bærekraftsmålene gir kirken et felles språk med andre aktører som grunnlag for samhandling og samskaping, og for å fortolke diakoni og kirkelig samfunnsengasjement. Alle kommuner er pålagt å integrere bærekraftsmålene i sine plandokumenter, og for samarbeid og samforståelse mellom kommune og kirke er det derfor svært viktig at også kirkelig diakonal planutvikling er i samsvar med dette.

En stor styrke ved bærekraftsmålene, er at de setter *det lokale* i en større sammenheng. Svært mye av det lokale diakonale arbeidet som allerede skjer i vårt bispedømme, er med på å oppfylle bærekraftsmålene, slik f.eks en næringsrik lunsj på et hyggetreff for eldre er med på å oppfylle bærekraftsmål **2.2**: Utrydde alle former for feilernæring.

Bærekraftsmålene representerer samtidig kirkens utadrettede virksomhet gjennom hele kirkehistorien, men med et språk som kirken deler med andre aktører. Bærekraftsmålenes metodikk handler om samarbeid mellom nasjoner, næringsliv, organisasjoner, institusjoner og enkeltmennesker bærekraftsmål **17**, og er derfor samsvarende med Borg bispedømmes strategimål 3.

Hvor er vi: Det diakonale perspektivet og arbeidet i Borg er mangfoldig, og virkeliggjøres både av frivillige og av ansatte. Mange menigheter har tilgang på diakonkompetanse, og har også egne diakoniutvalg. Det drives mye «tradisjonelt» diakoniarbeid, som hyggetreff, enkeltsamtaler, institusjonsbesøk, og omsorg overfor eldre og syke, som har en stor verdi i lokalsamfunnene. Ikke minst er sorgarbeid, som involverer flere yrkesgrupper i kirken, en viktig dimensjon ved kirkens diakonale arbeid, og som når ut til bredden av kirkens medlemmer. Internasjonal diakoni er til stede i lokalkirken, der Kirkens Nødhjelps fasteaksjon er godt integrert i samtlige menigheter, og flertallet av menighetenes misjonsprosjekter har en tydelig diakonal profil.

Samtidig er det et vedvarende og økende engasjement for diakonalt arbeid på andre arenaer og med andre faglige overbygninger og perspektiver enn et tradisjonelt omsorgsperspektiv. Diakoni som forebygging, myndiggjøring i et menneskerettslig perspektiv, samt en integrering av Agenda 2030 i lokal tenkning, planlegging og samhandling er en økende tendens. I Borg bispedømme drifter diakoner, diakoniarbeidere og andre kirkelig ansatte i samarbeid med frivillige også arbeid med og overfor flyktninger, migranter, rus og psykiatri, ungdomsdiakoni og inkluderende menighetsliv. I bispedømmet er det mye lokal samhandling med andre aktører og institusjoner. Imidlertid er det et potensial for en enda mer kunnskapsbasert utvikling av diakonale prioriteringer og lokale satsninger, ved å bruke kommuneplanen, lokale folkehelse tall og Ungdata-undersøkelsen.

Klima- og miljøengasjement er til stede i mange av lokalmenighetene, både knyttet til Grønn menighet og annet engasjement. Her er det imidlertid et stort potensial for en mer helhetlig profil i bispedømmet som også omfatter en mer dyptgående livstolkning og livsmestring i møte med denne krisens eksistensielle alvor for mange. Håpets Katedral er en ressurs som i større grad kan anvendes for hele bispedømmet. En tydeligere forankring i FNs bærekraftsmål kan også utvikles. Utfordringen er også å gjøre dette engasjementet mindre avhengig av lokale ildsjeler, og et mer integrert perspektiv i all kirkelig virksomhet.

Inkluderende menighet er en godt etablert sertifiseringsordning for menigheter i Borg, og engasjerer langt flere enn bare ansatte. I samarbeid med inkluderingsprest vil det være en viktig oppgave for samfunns- og diakonirådgiver å videreføre og opprettholde denne ordningen, samt bistå lokalt ansatte og frivillige i dialog med kommune, NAV, og andre institusjoner. Samarbeid med ulike interesseorganisasjoner bør også prioriteres.

Flere steder er det godt samarbeid med diakonale institusjoner og organisasjoner, f.eks. er mange i menighetene frivillige i Kirkens SOS, og flere steder er det tett samarbeid mellom kirkelig ansatte, frivillige og Kirkens Bymisjon. Samarbeid mellom diakonale organisasjoner og institusjoner har imidlertid et større potensiale og bør utvikles

Kamp for rettferdighet er i all hovedsak knyttet til det nødvendige arbeidet med internasjonal rettferdighet, først og fremst gjennom samarbeidet med Kirkens Nødhjelp og også misjonsorganisasjonene. Det er nødvendig også å utvikle arbeidet for rettferdighet i lokalsamfunnene, ikke minst på bakgrunn av de økte forskjellene mellom folks levekår som vi kan observere også i Norge og ikke minst i vårt bispedømme. Rettferdighetsperspektivet i lokalsamfunnet legger et grunnlag for utvikling av nye diakonale satsningsområder. Imidlertid kan det også gi en utvidet fortolkningsramme for arbeid som allerede finner sted, hvor f.eks arbeid med eldre og ensomme også forankres som et arbeid for myndiggjøring.

En strategiplan for samfunn og diakoni i Borg skal styrke og videreføre både det tradisjonelle arbeidet, men ikke minst legge til rette for og utvikle, styrke særlige satsningsområder. På grunnlag av dagens status vil det derfor i planperioden 2020-2023 være fem særlige satsningsområder: **1.Kunnskapsutvikling, 2.Ungdomsdiakoni, 3. Sorgarbeid i folkekirken 4. Klima- og miljø, 5. Lokal rettferdighet**

Satsningsområder

1.Kunnskapsutvikling

Kunnskapsutvikling er et eget satsningsområde i strategiplanen for samfunn og diakoni i Borg bispedømme. Kunnskapsutvikling må skje lokalt og regionalt med flere ulike dimensjoner som kilder. Ikke minst må det lokale diakonale arbeidet oppfordres til å bruke lokale folkehelse tall, ungdoms-tall og kommuneplanen i prioriteringer og satsninger. Et mer kunnskapsbasert fokus vil også bidra til at kirken i større grad er med på å oppfylle bærekraftsmål **17**: Samarbeid for å nå målene. Kunnskapsutvikling som satsningsområde innebærer samtidig mer enn tallmateriale. Å bidra til kunnskap og ferdigheter i å bruke medlemsundersøkelsen inngår under dette satsningsområdet. Grønn menighet og annet miljøengasjement er også kunnskapsbasert, ved at det er tiltak som reelt sett har en effekt som må prioriteres.

På regionalt nivå må særlig samfunns- og diakonirådgiver arbeide bidra med kunnskapskilder nasjonalt i form av offentlige utredninger regionale kunnskapsbaser som NAV, IMDI og bygging av nettverk med de regionale høgskoler og universiteter (Høgskolen i Østfold, NMBU, OsloMet) og deres relevante fagmiljøer.

2.Ungdomsdiakoni

Ungdomsdiakoni som eget satsningsområde, svarer til synlige behov i Borg bispedømme, jf. Ungdoms-tall og Bufdirs undersøkelser om barnefattigdom og økonomisk sårbarhet.

Relevante bærekraftsmål som dette satsningsområdet bidrar til, er ikke minst mål **3**: God helse, men også mål **1**: Utrydde fattigdom, **4**: God utdanning og **16**: Fred og rettferdighet. Ungdomsdiakoni i Borg skjer allerede i samarbeid med skole og andre lokale institusjoner, og dette arbeidet bør styrkes og opprettholdes. Satsning på ungdomsdiakoni bør også skje i samarbeid med undervisningsansatte og andre som særlig arbeider med ungdom, for å oppnå et mer integrert arbeid som flere har eierskap til.

Ansatte diakoner og diakoniarbeidere som arbeider med ungdom etterspør et større faglig nettverk for utveksling og veiledning, samt et større fokus på dette feltet i lokal menighet og blant andre ansatte, og det vil derfor være et ansvar for samfunns- og diakonirådgiver å bidra til dette. På bispedømmerådsnivå skal det utarbeides en overordnet strategi for ungdomsdiakoni i Borg, som tar utgangspunkt i vellykkede modeller fra andre bispedømmer, men gjennomfører det på grunnlag av egne ressurser, kunnskapsgrunnlag og tilpasninger. Gjennom denne satsningen skal det gjennomføres et *ungdomsløft* i hvert prosti, hvor aktuelle diakoner og andre kirkelige ansatte gis ressurser til fagutvikling og koordinering.

3. Sorgarbeid i folkekirken

Kirkens tilstedeværelse i menneskers sorg er en helt sentral del av kirkens diakonale arbeid og profil. Sorg og tap kan føre til en betydelig nedsettelse av opplevd livskvalitet og kan gi flere helseutfordringer. Derfor svarer kirkens omsorg for mennesker i sorg til bærekraftsmål **3**: God helse og livskvalitet. Etter svar fra medlemsundersøkelsen i Borg, ser vi at kirkens engasjement for og tilstedeværelse i sorg, er noe som oppleves relevant og verdsettes høyt av medlemmene. Dette svarer til Borg bispedømmes strategimål **3**: *Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv*. Diakoner, prester

og andre kirkelig ansatte gir tilbud om enkeltsamtaler og sorggrupper, ofte i samarbeid med kommunale instanser og lokale organisasjoner. Særlig er kirkens markering av allehelgen et sted hvor svært mange mennesker finner rom for sin sorg. Borg bispedømme har et utstrakt tilbud med åpen kirke, utdeling av lys i forkant på kjøpesentre m.m, tilbud om lystenning og samtaler, konserter og gudstjenster, samt en økende digital tilstedeværelse i forbindelse med allehelgen. Dette engasjementet må videreføres og opprettholdes, og det må sikres ressurser til videreføring og evaluering av tiltak.

3.Klima- og miljø

Klimakatastrofen er en av vår tids alvorligste og viktigste utfordring, som angår alle mennesker og alle samfunn. Engasjement for klima og miljø er en del av Den norske kirkes diakonidefinisjon, *vern av skaperverket*. FNs bærekraftsmål **13** er et av de sterkest formulerte: Stoppe klimaendringene. Men også mål **12**: Bærekraftig forbruk og innovasjon, **14**: Livet i havet og **15**: Livet på land er relevante mål i dette arbeidet. Engasjement for klima og miljø har vært en viktig del av kirkens diakonale profil i lang tid, hvor arbeid med Grønn menighet har vært en del av lokalt menighetsliv lenge. Flere fellestråd er også med i sertifiseringsordningen Miljøfyrtårn.

Kirkens engasjement i klima- og miljøsakene har flere dimensjoner. Kirken har en plikt som moralsk ansvarsbærer i disse spørsmålene, samtidig som vern av skaperverket også har en trosmessig og eksistensiell dimensjon. Kirkens arbeid med disse spørsmålene må møte menneskers sorg og bekymring, og engasjere seg troverdig i dette, og samtidig være en håpsbærer.

Det er et behov for å utvikle en mer helhetlig, målrettet og «gul» kommunikasjon for dette arbeidet i bispedømmet, som oppleves meningsbærende og engasjerende for medlemmer. Håpets Katedral er en stor ressurs har et større potensial for å kommunisere med bredden av kirkens medlemmer. Det å synliggjøre Håpets Katedral i bispedømmet vil derfor være en viktig del av dette satsningsområdet. Revitalisering av ressursgruppa for skaperverk og bærekraft vil være en viktig oppgave, samt øke engasjement rundt ordningen Grønn menighet. Det bør legges til rette for at det kirkelige klima- og miljøengasjementet er noe som samtlige kirkelige ansatte og frivillige opplever eierskap til.

4.Lokal rettferdighet

Lokal rettferdighet er et eget satsningsområde i strategiplanen, og dette vil bidra til at kirken i Borg er med på å oppfylle bærekraftsmål **3**: God helse, **5**: Likestilling mellom kjønnene, **10**: Mindre ulikhet, **16**: Fred og rettferdighet. Dette satsningsområdet uttrykker også Den norske kirkes diakonidefinisjon på flere måter, både som inkluderende fellesskap, og kamp for rettferdighet. Til grunn for dette ligger en forståelse av urettferdighet som *strukturell*, fordi når noen holdes utenfor et fellesskap skyldes det maktstrukturer som undertrykker.

Borg bispedømme har gjort et banebrytende arbeid for inkludering og styrking av trosfriheten til mennesker med funksjonsnedsettelse. Dette arbeidet må videreføres, i samarbeid inkluderingsprest, brukerorganisasjoner og lokalt engasjement. Det menneskerettslige perspektivet og refleksjonen rundt dette må være til stede, i tråd med FN-konvensjonen CRPD. Kirkens rolle i dette arbeidet skal ikke primært fortolkes som omsorgsarbeid, men heller som en *moralsk ansvarsbærer* (jf. *Sett undertrykte fri*, Dnk 2013) overfor de juridiske pliktbererne og rettighetshaverne. *Advocacy* og myndiggjøring er et kirkelig anliggende og i tråd med troen på mennesket skapt i Guds bilde.

Imidlertid bør også den samme rettighetstanken styrkes i arbeidet med og for andre utsatte og mindre privilegerte minoriteter og grupper. Både bevisstgjøring om kjønnsrettferdighet, arbeid med migranter, religiøse og seksuelle minoriteter og antirasistisk arbeid er viktig for kirkens troverdighet og diakonale oppdrag, og på dette feltet er det behov for en økt bevisstgjøring og helhetlig refleksjon i Borg bispedømme. Derfor vil dette satsningsområdet både styrke eksisterende engasjement og arbeid, bevisstgjøring i hele virksomheten, samarbeid med interesseorganisasjoner og brukerorganisasjoner i tråd med Borg

bispedømmes strategi 4. *Samarbeid med lokale lag og foreninger*, og styrke troverdigheten til kirken som *moralsk ansvarsbærer*.

Innenfor dette satsningsområdet vil også Borg bispedømmes strategi 6. *Kirken skaper trygge rom* om virkeliggjøres. Strukturell urettferdighet og diskriminering er nettopp med på å skape utrygge rom, gjennom holdninger og fordommer. For å oppnå mål trygge rom er kirken i Borg avhengig av holdningsskapende arbeid og en høy bevissthet i forholdet mellom privilegier, utenforskap, språk og makt. Derfor vil det innenfor satsningsområde 4. prioriteres å legge til rette for bevisstgjøring overfor ansatte og frivillige om hvordan strukturell diskriminering også er noe som må arbeides med innenfor egen organisasjon. Dette holdningsskapende arbeidet bør skje ved bruk av ressurser fra og samarbeid med ulike organisasjoner og institusjoner som Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, HL-senteret, Mellomkirkelig Råd, Kirkens ressurscenter, Skeivt Kristent Nettverk, samt lokale organisasjoner.

Aktører, koordinering og ledelse

For å sikre en bredest mulig forankring av denne strategiplanens satsninger og mål i Borg bispedømme, og for å legge til rette for at kirkelige ansatte og frivillige i lokalkirken får eierskap til planen, må det defineres ulike ansvarsgrupper, aktører og ledelsesansvar.

- Borg bispedømmeråd vedtar strategiplanen.
- Samfunns- og diakonirådgiver har overordnet ansvar for koordinering av planen på bispedømmenivå.
- Prostene leder det kirkefaglige arbeidet i prostiene, og har ansvar for at planen gjøres kjent og implementeres i prostiene.
- Der det er ansatt diakon eller diakoniarbeider, vil denne i lokalmenigheten ha ansvar for at planen gjøres kjent blant andre ansatte, diakonitvalg og andre frivillige, og implementeres ut ifra satsningsområder som er særlig aktuelle for menigheten.
- For å gjennomføre satsningsområde 1: Ungdomsdiakoni, skal det prostivis opprettes ulikt sammensatte grupper av ansatte og eventuelt frivillige, som får ansvar for koordineringen av et *ungdomsløft* i prostiet. I prostier der det er diakon og/eller diakoniarbeider som allerede arbeider med ungdomsdiakoni, er det naturlig at denne leder ungdomsløft-gruppen. Ungdomsprester, eller andre prester med kompetanse på ungdomsarbeid, samt undervisningsansatte og ungdomsledere bør også være representert i denne gruppen.
- Kompetansenettverk og fagkoordinatorer: Etter fagkoordinator-modellen fra trosopplæringen, skal det i bispedømmet etableres nettverk mellom diakoner, diakoniarbeidere og andre aktuelle ansatte, knyttet til de fem satsningsområdene i strategiplan for samfunn og diakoni. Dette sikrer kompetanseutveksling, evaluering og kunnskapsflyt. Samfunns- og diakonirådgiver har ansvar for oppretting, koordinering og oppfølging.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Satsningsområde 1. Kunnskapsutvikling:

I Norge er faglig kunnskap ansett som en nødvendighet for å utvikle gode handlingsstrategier for å håndtere og løse spesifikke utfordringer. Fellesskapet gjennom offentlige myndigheter aksepterer i Norge sitt ansvar for sikre at alle mennesker skal være med og utvikle og nyte godt av et godt samfunn. Vi har derfor en omfattende og rik tradisjon for at offentlig politikk, planer og tiltak er kunnskapsbasert. Generelt gjør derfor offentlige myndigheter et omfattende arbeid med å omsette stor kunnskapsmengde til konkrete

handlingsplaner. Denne kunnskapen er offentlig tilgjengelig. Når kirken skal utvikle diakonalt arbeid er det nødvendig at vi benytter oss av og relaterer til den kunnskap som finnes om saksfeltene og der spissede utfordringer utformes. En slik prosess med kunnskapsinnhenting må ligge forut for planarbeid og tiltak. Slik sikres kvaliteten i arbeid (strategi 1), kommunikasjon i samfunnet og med «brukere» (strategi 2), meningsfull mobilisering av medlemmer (strategi 3) og samhandling med ulike aktører (strategi 4). Bispedømmerådets rådgiver vil ha en viktig rolle i være en brobygger mellom kunnskapsmengden på nasjonalt og regionalt nivå og lokalt nivå.

Satsningsområde 2. Ungdomsdiakoni: Som bakgrunn for satsningsområde 2 ligger flere undersøkelser til grunn. Bufdir og SSBs 2017-tall for barnefattigdom og oppvekst i lavinntekstfamilier, viser at særlig de sørlige kommunene i Borg bispedømme har en langt høyere prosentandel barn og unge som vokser opp i økonomisk sårbare familier enn landsgjennomsnittet. F.eks har Sarpsborg kommune 16,6 % og Halden kommune 15,7% barn og unge som vokser opp i husholdninger med vedvarende lavinntekt, til sammenligning har Trondheim kommune 7,7% og Asker kommune 7%. Ungdata-undersøkelsen (2018) viser at det store forskjeller innad i Borg bispedømmet på hvorvidt ungdomsskoleelever opplever ensomhet i hverdagen. Ungdommer i Aremark kommune opplever mindre grad av ensomhet enn landsgjennomsnittet, mens ungdomsskoleelever i Halden og Ullensaker skårer høyere. Ungdata-tall fra videregående skoler i Øst-Viken (Østfold) viser at elever på videregående i denne regionen har langt lavere deltagelse i noen form for organisert fritidsaktivitet enn landsgjennomsnittet, og tallene for opplevd ensomhet er også noe høyere enn landsgjennomsnittet. Disse utvalgte eksemplene viser at dette er et område hvor kirken i Borg kan og bør bidra med tiltak, fellesskap, kompetanse og kunnskapsutvikling i samarbeid med skole, kommune og aktuelle organisasjoner og institusjoner som Blå Kors, Kirkens Bymisjon, Røde Kors m.m.

Satsningsområde 3: Sorgarbeid i folkekirken:

Sorg og tap av en nærstående person er noe nesten alle mennesker opplever i løpet av livet. Selv om det er en allmenn erfaring, kan det imidlertid oppleves svært ulikt avhengig av relasjon til avdøde, dødsfallets karakter, men også den etterlattes livssituasjon og utsatthet. Mennesker som i utgangspunktet lever i mer utsatte livssituasjoner, med et begrenset nettverk og helseutfordringer, er mer sårbare for at sorg utløser sykdom (Stroebe og Schut 2011). Sorggrupper er derfor et helseforebyggende arbeid, i tråd med bærekraftsmål 3: God helse, særlig der man oppnår å rekruttere mennesker som allerede lever i utsatte livssituasjoner. Forskning på sorggruppers betydning i enkeltmenneskers sorgprosesser, viser at homogene sorggrupper, sammensatt av mennesker som har tapserfaringer som ligner, er de som oppleves mest støttende (Bugge 2015). Ifølge Borg bispedømmes medlemsundersøkelse, opplever medlemmene i veldig høy grad kirken som samfunnsnyttig når vi er til stede for mennesker i sorg. På bakgrunn av kunnskapen om sorgarbeidet som forebygging, bør derfor sorggruppearbeidet i lokalmenigheter og lokalsamfunn i Borg styrkes og videreføres, og det bør legges til rette for kompetanseutvikling. I markeringen av allehelgen har ansatte og frivillige i Borg bispedømme gjort en stor innsats for å gi bredden av medlemmer og andre et trygt rom for sorg. Dette arbeidet skal videreføres og legges til rette for.

Satsningsområde 4. Klima og miljø: Alvoret ved de menneskeskapte klimaendringene er allment kjent, og det gis derfor ikke plass i dette strategidokumentet til å utdype funn fra fagfeltet klimaforskning. Agenda 2030 forplikter gjennom bærekraftsmål 13 til å arbeide for at gjennomsnittstemperaturen ikke skal øke mer enn 1,5 grader, og for å oppnå det trengs det umiddelbare tiltak for å begrense utslipp av klimagasser. *Håpets katedral* bidrar allerede til å oppfylle bærekraftsmål 14: Livet i havet, og flere av delmålene til bærekraftsmål 15: Livet på land bidrar kirken i Borg til gjennom Grønn kirke og Grønn menighet. Som kunnskapsgrunnlag for å utvikle satsningsområde 3 i Borg bispedømme til regionale og lokale tiltak finnes det imidlertid mange ressurser, både Grønn menighet og Stiftelsen Miljøfyrtårn er godt kjent. I tillegg tilbyr Cicero Senter for klimaforskning gode ressurser for kommunale tiltak som er relevante også for kirkelig virksomhet og engasjement. Imidlertid bør Borg bispedømmes engasjement for klima- og miljøspørsmål også ha en tydelig

spirituell og sjelesørgerisk dimensjon, forankret i tro på skaperverkets ukrenkelighet. Det å være en håpsbærer, men samtidig å ta menneskers klimasorg på alvor vil være en viktig oppgave for diakonien i Borg.

Satsningsområde 4. Lokal rettferdighet: Som kunnskapsgrunnlag for dette satsningsområdet ligger et sammensatt statistikkmateriale til grunn, samt kunnskap om holdninger og fordommer blant majoritetsbefolkningen overfor sårbare og utsatte grupper. Eksempelvis viser tall fra IMDI (2019) viser blant annet at en høyere prosentandel av innvandrerbefolkningen står utenfor arbeidslivet enn majoritetsbefolkningen. Ifølge SSB viser en rapport fra 2017 at unge med funksjonsnedsettelse opplever langt dårlige levekår enn andre innenfor samme aldersgruppe. Bærekraftsmål **10.3**: forplikter til å arbeide for utjevning av ulikhet og redusere forskjeller i levekår i land, og diakonalt arbeid mot lokal urettferdighet er med på å oppfylle dette delmålet. Satsningsområde 4. Lokal rettferdighet legger til grunn en forståelse av menneskerettighetene som kirkelig og diakonalt forpliktende, i samsvar med tanken om den allmenne åpenbaring og gudbilledligheten hos alle mennesker og som et uttrykk for nestekjærlighet. Til forskjell fra Den norske kirkes plan for diakoni, holdes derfor ikke rettferdighetsperspektivet adskilt fra definisjonen av diakoni som nestekjærlighet. Det samme gjelder *inkluderende fellesskap*, som er en egen dimensjon i den nasjonale diakoniplanen. I Borg bispedømmes satsningsområde nr. 4 Lokal rettferdighet inngår dette aspektet, begrunnet i en forståelse av utenforskap og ikke-inkluderende fellesskap som urett.

Kilder og dokumenter:

Plan for diakoni, Den norske kirke 2020

Strategiplan for Den norske kirke i borg 2019-2020

Borg bispedømmes medlemsundersøkelse

FNs bærekraftsmål

Sett undertrykte fri – Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene, Mellomkirkelig råd 2013

Diakoni i kontekst, LVF 2010

www.gronnkirke.no

«Ulike dødsårsaker – ulike sorggrupper Refleksjoner om sorggruppers betydning»,

Renate Grønvold Bugge, fagartikkel *Suicidologi* 1/2015

«Helsemessige følger av sorg», Margaret Stroebe, Henk Schut, Wolfgang Stroebe,

fagartikkel i *Psykologisk Tidsskrift* 2011

www.krisepsykologi.no - Sorgforskning

forskning.no

Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023, Kirkerådet

Likeverd Inkludering Tilrettelegging – Mennesker med utviklingshemming i kirken, Kirkerådet 2016

[Vår inkluderende menighet, Borg bispedømmeråd](#)

[Samhandling mellom helse- og omsorgstjenesten i kommunene og tros- og livsynssamfunn, STL og Helsedirektoratet 2013](#)

[SSB](#)

[Ungdata](#)

[Folkehelseinstituttet](#)

[Bufdir](#)

[IMDi](#)